

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ (Мінфін)

вул. М. Грушевського 12/2 м. Київ 01008 тел. (044) 206-59-47, факс 425-90-26
e-mail: infomf@minfin.gov.ua, код ЄДРПОУ 00013480

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

Незалежна асоціація банків України

Щодо окремих питань впровадження
вимог Загального стандарту звітності CRS

Міністерство фінансів України розглянуло в межах компетенції лист Незалежної асоціації банків України від 14.07.2023 № 9365-14/07 щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки (далі – Загальний стандарт звітності CRS) та повідомляє.

Відповіді, викладені у цьому листі, ґрунтуються на положеннях Податкового кодексу України (далі – Кодекс), Порядку застосування Загального стандарту звітності та належної перевірки інформації про фінансові рахунки (Common Standard on Reporting and Due Diligence for Financial Account Information), затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 282, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 29 червня 2023 року за № 1090/40146 (далі – Порядок), та коментарів до Загального стандарту звітності CRS. Терміни, що використовуються у цьому листі, застосовуються у значеннях, наданих їм Кодексом та Порядком.

Щодо питання 1. У банку наявні відкриті рахунки клієнтам, яким офіційно відмовлено у продовженні ділових відносин. Закрити самостійно рахунки (без заяви клієнта) неможливо, оскільки в банку не передбачена така процедура. Також за деякими рахунками клієнтів є арешт коштів. Чи потрібно офіційно запитувати форми документів самостійної оцінки CRS у таких клієнтів, зважаючи, що Банк відмовився від підтримання ділових стосунків?

Обов'язок Підзвітної Фінансової Установи (далі – ПФУ) щодо отримання документів самостійної оцінки встановлено щодо усіх Нових Рахунків. Для Існуючих Рахунків існування обов'язку щодо отримання таких документів залежить від застосованих правил належної комплексної перевірки (далі – НКП), як детальніше описано нижче. Якщо Порядок вимагає від ПФУ застосовувати заходи належної комплексної перевірки, у тому числі отримувати (оновлювати)

документ самостійної оцінки щодо Фінансового Рахунку, то цей обов'язок продовжує існувати допоки рахунок не буде вважатись закритим.

Метою впровадження Загального стандарту звітності CRS є визначення ПФУ Підзвітних Рахунків та звітування за ними до Державної податкової служби України. Для встановлення підзвітності Фінансового Рахунку застосовуються набір процедур належної комплексної перевірки, визначених Порядком. Оскільки, відповідно до п.п.39³.1.4 п.39³.1 статті 39³ Кодексу, Порядок впроваджує положення Загального стандарту звітності CRS, для тлумачення норм Порядку застосовується коментар до Загального стандарту звітності CRS (який є невід'ємною частиною вказаного стандарту).

Розділ V Порядку містить правила НКП щодо Існуючих Рахунків Фізичних Осіб, а розділ VII Порядку містить правила НКП щодо Існуючих Рахунків Організацій.

Відповідні правила НКП встановлюють, на яку інформацію та документи ПФУ зобов'язана покладатись під час перевірки Існуючих Рахунків Фізичних Осіб та Існуючих Рахунків Організацій. За загальним правилом, для перевірки Існуючих Рахунків Фізичних Осіб отримання документів самостійної оцінки не вимагається. Водночас, ПФУ має право вимагати від клієнта (Власника Рахунку) документ самостійної оцінки CRS у разі виявлення кількох ознак приналежності, які пов'язують фізичну особу одразу з кількома іноземними юрисдикціями з метою однозначного встановлення, резидентом якої з цих юрисдикцій є особа (п.п.6 п.2 розділу V Порядку). Також ПФУ зобов'язана вжити заходи для отримання документів самостійної оцінки, якщо Існуючий Рахунок Фізичної Особи вважається «незадокументованим» (див. відповідь на питання 3 нижче).

Для Існуючих Рахунків Організацій отримання документів самостійної оцінки є обов'язковим у таких випадках:

1) Неможливо встановити на основі інформації, яка є в розпорядженні ПФУ або у загальному доступі, що Організація є Активною НФО: у цьому разі потрібно отримати документ самостійної оцінки щодо Організації – Власника Рахунку (п.п.1 п.7 розділу VII Порядку);

2) Організація є Пасивною НФО та вартість рахунку станом на 30 червня 2023 року становить щонайменше еквівалент 1 мільйона доларів США: у цьому разі потрібно отримати документ(и) самостійної оцінки щодо Контролюючих Осіб (КБВ) Організації – Власника Рахунку (п.п.3 п.7 розділу VII Порядку).

Отримання документів самостійної оцінки також є обов'язковим щодо Існуючих Рахунків (як фізичних осіб, так і Організацій), якщо ПФУ прийняла рішення застосовувати до усіх або до чітко визначеної групи Існуючих Рахунків процедури належної комплексної перевірки, встановлені для Нових Рахунків, відповідно до п.п.1 п.5 розділу IV Порядку.

У інших випадках (якщо цього прямо не вимагають ані Порядок, ані внутрішні правила банку) отримувати документи самостійної оцінки щодо Існуючих Рахунків від ПФУ не вимагається.

Відповідно до пункту 1 розділу IV Порядку рахунок розглядається як Підзвітний Рахунок, починаючи з дати, коли його ідентифіковано таким відповідно до процедур НКП, описаних у розділах IV-IX Порядку. Відповідно до п.п.4 п.1 розділу III Порядку, кожна Підзвітна Фінансова Установа зобов'язана встановлювати та включати до звіту про підзвітні рахунки інформацію щодо кожного Підзвітного Рахунку, який вона веде, що включає зокрема залишок чи вартість рахунку станом на кінець відповідного звітного календарного року або іншого відповідного звітного періоду **або, якщо рахунок був закритий протягом такого року або періоду, – на дату закриття рахунку.**

Відповідно до параграфу 12 коментаря до розділу I Загального стандарту звітності CRS (якому відповідає розділ III Порядку), залишок чи вартість Фінансового Рахунку – це залишок чи вартість, розрахована Фінансовою Установою для цілей звітування щодо Власника Рахунку. **Залишок чи вартість рахунку не повинна зменшуватися будь-якими зобов'язаннями, взятими на себе Власником Рахунку щодо рахунку або будь-якого активу, що зберігається на рахунку.**

Відповідно до параграфу 2 коментаря до пункту А розділу II Загального стандарту звітності CRS (розділ IV Порядку) як тільки рахунок стає Підзвітним Рахунком, він зберігає такий статус до дати, коли він перестає бути Підзвітним Рахунком (наприклад, з огляду на те, що Власник Рахунку перестає бути Підзвітною Особою, або рахунок стає Виключеним Рахунком, закривається або передається у повному обсязі), навіть якщо залишок чи вартість рахунку дорівнює нулю або є від'ємним, або на рахунок (чи щодо рахунку) не було сплачено чи зараховано жодної суми. Якщо рахунок ідентифікується як Підзвітний Рахунок на основі його статусу на кінець календарного року або звітного періоду, інформація щодо такого рахунку підлягає звітуванню так, ніби рахунок був Підзвітним Рахунком протягом повного календарного року або звітного періоду, в якому він був визначений таким. Якщо Підзвітний Рахунок закривається, інформація стосовно такого рахунку повинна повідомлятися **до дати закриття**. Якщо не передбачено інше, інформація щодо Підзвітного Рахунку має надаватися щороку у календарному році, наступному за роком, якого інформація стосується.

Відповідно до параграфу 14 коментаря до підпункту А(4) розділу I Загального стандарту звітності CRS у разі закриття рахунку, Підзвітна Фінансова Установа не зобов'язана надавати інформацію про залишок чи вартість рахунку, яка була до дати закриття або під час закриття, але повинна повідомити, що рахунок було закрито. При визначенні того, коли рахунок вважається «закритим», необхідно враховувати чинне законодавство відповідної юрисдикції (тобто України). Якщо чинне законодавство не регулює момент закриття

рахунків, рахунок вважатиметься закритим відповідно до звичайних операційних процедур Підзвітної Фінансової Установи, що послідовно застосовуються до всіх рахунків, які ведуться такою установою.

Отже заходи НКП повинні застосовуватись до Фінансових Рахунків (що може вимагати отримання документів самостійної оцінки **у випадках, визначених Порядком**), допоки рахунок не вважається закритим відповідно до чинного законодавства України та звичайних операційних процедур Банку. Відмова у продовженні ділових відносин або наявність обтяжень майнового права Власника Рахунку щодо коштів, які зберігаються на Фінансовому Рахунку, не припиняє цивільно-правові обов'язки Банку перед клієнтом, допоки не будуть виконані дії передбаченні законодавством для закриття рахунку.

Щодо Нових Рахунків Фізичних Осіб та Нових Рахунків Організацій отримання документів самостійної оцінки є обов'язковим під час встановлення ділових відносин з клієнтом відповідно до правил розділів VI та VIII Порядку.

Щодо питання 2. У Банку наявні відкриті рахунки для угод про розподіл продукції, управління майном/активами, спільної діяльності. Розпорядниками таких рахунків є клієнти-юридичні особи Банку. Чи потрібно отримувати окремі форми для таких рахунків чи достатньо отримати форми від розпорядників?

Щодо Рахунків Організацій у ПФУ є обов'язок отримати документи самостійної оцінки стосовно осіб, які є Власниками Рахунків, та у випадках, визначених Порядком, – стосовно Контролюючих Осіб Власників Рахунків, які є Пасивними НФО.

Відповідно до пункту 1 підрозділу 6 розділу II Порядку термін «Власник Рахунку» означає особу, зазначену чи ідентифіковану як власник Фінансового Рахунку Фінансовою Установою, що веде такий рахунок. Особа (інша ніж Фінансова Установа), що володіє Фінансовим Рахунком в інтересах чи на користь іншої особи, діючи в якості агента, кастодіана, довіреної особи, особи з правом підпису, інвестиційного радника чи посередника, не вважається такою, що є власником рахунку для цілей цього Порядку, а відповідна інша особа вважається власником такого рахунку.

Тобто Власником Рахунку повинна вважатись особа, яка не стороною договору з ПФУ, якщо ПФУ має підстави вважати, що рахунок відкривається від імені або на користь такої особи (яка має майнові права щодо коштів або інших активів на рахунку). Якщо рахунок відкрито на користь або від імені декількох осіб, то всі такі особи є (спів)Власниками Рахунку, та, відповідно, документ самостійної оцінки потрібно отримувати щодо кожного з них.

Якщо «розпорядник» рахунку діє виключно як довірена особа або посередник на користь третіх осіб, та самостійно не має та не реалізує майнових

прав щодо активів, що зберігаються на рахунку на рівні з особами, яких він представляє («розпорядник» виконує вказівки осіб, яких він представляє), тоді сам «розпорядник» не є Власником Рахунку, а, натомість, Власниками Рахунків є усі особи, яких він представляє.

Однак, якщо, наприклад, за угодою про розподіл продукції, рахунок на користь інвесторів відкриває оператор, який також є інвестором, то усі інвестори вважаються Власниками Рахунків, включаючи оператора, і документи самостійної оцінки потрібно отримувати щодо кожного з них.

Для цілей визначення того, хто є Власником Рахунку, Підзвітна Фінансова Установа може покладатись на інформацію, якою вона володіє (у тому числі інформацію, зібрану відповідно до Процедур AML/KYC) та на основі якої може обґрунтовано визначити, чи особа діє на користь або від імені іншої особи.

Щодо рахунку, який знаходиться в спільному володінні (рахунок з кількома Власниками Рахунку), кожен із співвласників вважається Власником Рахунку для визначення того, чи є цей рахунок Підзвітним Рахунком. Якщо декілька Підзвітних Осіб є співвласниками, кожна Підзвітна Особа розглядається як Власник Рахунку, і вважається, що їй належить весь залишок рахунку, що знаходиться у спільному володінні, у тому числі для цілей застосування правил агрегування рахунків.

Щодо питання 3. Відповідно до пунктів B(5), C(5)(c) та C(7) розділу III Загального стандарту звітності CRS відповідні рахунки вважаються незадокументованими рахунками. Прохання надати більш детальні роз'яснення щодо проведення спеціальної процедури перевірки, зокрема у частині виявлення адреси для переадресації ("in-care-of address") або вказівки притримати/не відправляти кореспонденцію ("hold mail instruction"), а також щодо визначення "незадокументований рахунок" та яким чином Банк повинен повідомляти про такі рахунки як про незадокументовані рахунки?

Щодо Існуючих Рахунків Фізичних Осіб для встановлення підзвітності таких рахунків правила НКП можуть вимагати від ПФУ здійснити пошук «ознак приналежності», використовуючи джерела інформації, визначені у розділі V Порядку. Перелік ознак приналежності надано у п.п.2 п.2 розділу V Порядку.

Вказівка «притримати/не відправляти кореспонденцію («hold mail instruction») або адреса для переадресації («in-care-of address»)» визначені як ознаки приналежності, які можуть вказувати на наявність у клієнта Фінансової Установи податкового резидентства у певній іноземній юрисдикції. **Визначення резидентства за ознаками приналежності дозволяється виключно для Існуючих Рахунків Фізичних Осіб** (рахунки, відкриті станом на 30 червня 2023 року, або рахунки, відкриті починаючи з 1 липня 2023 року, які відповідають визначенню «Існуючий Рахунок»).

Порядок не встановлює спеціальні процедури з метою виявлення зазначених ознак приналежності. Навпаки, Порядок регулює, як діяти у випадку наявності цих ознак внаслідок застосування процедур НКП, описаних у розділі V Порядку (див. пункти 2 та 3, в яких описано, які джерела інформації використовуються для виявлення ознак приналежності окремо для Рахунків з Низькою Вартістю та Рахунків з Високою Вартістю).

Якщо ознака приналежності вказує на іноземну юрисдикцію, то рахунок може стати підзвітним. Відповідно до коментаря до Загального стандарту звітності CRS, ознака, описана у підпункті B(2)(f) розділу III цього стандарту, охоплює інструкцію притримати/не відправляти кореспонденцію (*hold mail instruction*) та адресу для переадресації (*in-care-of address*), яка знаходиться у Підзвітній Юрисдикції, якщо в документах щодо Власника Рахунку, наявних в Підзвітній Фінансовій Установі, відсутня будь-яка інша адреса. Інструкція притримати/не відправляти кореспонденцію (*hold mail instruction*) – це актуальна вказівка Власника Рахунку або агента Власника Рахунку зберігати пошту Власника Рахунку до тих пір, поки така вказівка не буде змінена. Якщо така інструкція існує, а в документах щодо Власника Рахунку, наявних в Підзвітній Фінансовій Установі, відсутня будь-яка інша адреса, то ознака приналежності вважається виявленою. Вказівка надсилати всю кореспонденцію електронною поштою не є інструкцією притримати/не відправляти кореспонденцію (*hold mail instruction*). Якщо Підзвітна Фінансова Установа має адресу для переадресації (*in-care-of address*), яка знаходиться у Підзвітній Юрисдикції, а в документах щодо Власника Рахунку відсутня будь-яка інша адреса, то ознака приналежності також вважається виявленою.

Якщо в результаті застосування процедур НКП ознаки вказівка «притримати/не відправляти кореспонденцію («hold mail instruction») або адреса для переадресації («in-care-of address»)» **не виявлені, то ПФУ більше не потрібно вживати заходи для того, щоб ці ознаки знайти щодо певного Фінансового Рахунку.**

Якщо рахунок є Рахунком з Низькою Вартістю та під час електронного пошуку, відповідно до вимог пункту 2 розділу V Порядку, виявлено вказівку притримати/не відправляти кореспонденцію («hold mail instruction») або адресу для переадресації («in-care-of address») **і не виявлено жодної іншої адреси Власника Рахунку та жодної іншої ознаки приналежності**, ПФУ повинна у порядку, що найбільш відповідає обставинам, здійснити пошук даних у паперовій формі відповідно до п.п.2 п.3 розділу V Порядку або докласти зусиль для отримання від Власника Рахунку документа самостійної оцінки або Документального Доказу з метою визначення резидентства для цілей оподаткування такого Власника Рахунку. Якщо пошук даних у паперовій формі не дозволяє встановити ознаку приналежності, а спроба отримати документ самостійної оцінки чи Документальний Доказ не є успішною, Підзвітна

Фінансова Установа повинна повідомити про такий рахунок у звіті про підзвітні рахунки як про незадокументований рахунок.

Після того як ПФУ визначить, що Рахунок з Низькою Вартістю є незадокументованим рахунком, від ПФУ у наступні роки не вимагається повторно застосовувати процедури НКП до того самого Рахунку з Низькою Вартістю, до тих пір, поки не зміняться обставини, в результаті яких буде виявлена одна або кілька ознак приналежності до рахунку, або поки рахунок не стане Рахунком з Високою Вартістю. Однак ПФУ повинна звітувати про Рахунок з Низькою Вартістю як про незадокументований рахунок, поки такий рахунок не перестане бути незадокументованим (поки не буде встановлено зв'язок з клієнтом).

Якщо під час поглибленої перевірки Рахунків з Високою Вартістю виявлено адресу для переадресації («in-care-of address») або вказівку притримати/не відправляти кореспонденцію («hold mail instruction») **та не виявлено жодної іншої адреси Власника Рахунку та жодної іншої зазначеної в абзацах 2-6 п.п.2 п.2 розділу V Порядку ознаки приналежності**, ПФУ повинна отримати від Власника Рахунку документ самостійної оцінки або Документальний Доказ з метою визначення резидентства для цілей оподаткування такого Власника Рахунку. Якщо ПФУ не може отримати документ самостійної оцінки чи Документальний Доказ, вона повинна повідомляти про такий рахунок у звіті про підзвітні рахунки як про незадокументований рахунок до тих пір, поки він не перестане бути незадокументованим. Щодо Рахунків з Високою Вартістю ПФУ повинна щороку повторно застосовувати процедури поглибленої перевірки, описані у п.3 розділу V Порядку, щодо незадокументованого рахунку, допоки відповідний рахунок не перестане бути незадокументованим (у тому числі звертатись до клієнта наявними засобами зв'язку з вимогою надати документ самостійної оцінки). Спроби ПФУ зв'язатись з клієнтом повинні бути задокументовані (наприклад, зберегти електронні листи або скласти довідку, підписану менеджером по роботі з клієнтом про вжиті заходи для пошуку клієнта). Порядок не вимагає здійснювати заходи поглибленої перевірки частіше ніж раз у рік.

Відповідно до проекту «Порядку заповнення та подання підзвітними фінансовими установами звіту про підзвітні рахунки відповідно до Багатосторонньої угоди компетентних органів про автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки», у звіті про підзвітні рахунки інформація про незадокументовані рахунки подається з атрибутом «UndocumentedAccount» з вказанням України як юрисдикції податкового резидентства Власника Рахунку. Для незадокументованих рахунків власником рахунку може бути виключно фізична особа. Інформація про незадокументовані рахунки не передається ДПС до інших юрисдикцій. Проте на підставі інформації, отриманої у звіті про підзвітні рахунки, про наявність незадокументованих рахунків (якщо кількість таких рахунків буде суттєвою), ДПС має право робити запити до ПФУ з метою

виявлення причин їх наявності та можливих порушень ПФУ вимог НКП (див. п.п.39³.7.6 п.39³.7 статті 39³ Кодексу).

Щодо питання 4. Чи вірно Банк розуміє, що не є обов'язковим:

1) отримувати від власника рахунку документ самостійної оцінки на кожний окремий рахунок, який буде відкритий йому у майбутньому, якщо банку вже наданий власником рахунку такий документ самостійної оцінки при відкритті рахунків раніше, та інформація, яка вказана в такому документі самостійної оцінки не змінилася на момент відкриття інших рахунків?

2) вказувати у документі самостійної оцінки перелік відкритих рахунків, з урахуванням того, що такий документ може розповсюджуватися на інші рахунки, які можуть бути відкриті у майбутньому?

Додатково хочемо зазначити, що Зразки форм документів самостійної оцінки, розміщені на сайті Міністерства Фінансів України (tof.gov.ua), не містять реквізитів рахунків, щодо яких оформлюється документ.

Ні, висновки, описані у запитанні 4, суперечать вимогам Порядку з огляду на таке.

Відповідно до пункту 2 розділу VI Порядку щодо Нових Рахунків Фізичних Осіб під час відкриття рахунку Підзвітна Фінансова Установа повинна отримати документ самостійної оцінки (який може бути частиною документації, необхідної для відкриття рахунку), який дозволяє Підзвітній Фінансовій Установі встановити резидентство(а) Власника Рахунку для цілей оподаткування, а також підтвердити достовірність такого документа самостійної оцінки на підставі інформації, отриманої Підзвітною Фінансовою Установою у зв'язку з відкриттям рахунку, в тому числі будь-якої документації, зібраної відповідно до Процедур AML/KYC.

Відповідно до пункту 2 розділу VIII Порядку щодо Нових Рахунків Організації Підзвітна Фінансова Установа повинна застосовувати:

процедури перевірки, описані у пункті 3 цього розділу, для визначення, чи власником(ами) рахунку є одна або кілька Організацій, що є Підзвітними Особами, та

процедури перевірки, описані у пункті 4 цього розділу, для визначення, чи Власник Рахунку є Пасивною НФО з однією чи кількома Контролюючими Особами, які є Підзвітними Особами.

Підзвітна Фінансова Установа визначає, чи є Організація Підзвітною Особою шляхом отримання документу самостійної оцінки (може бути частиною документації, необхідної для відкриття рахунку), який дозволяє їй встановити резидентство Власника Рахунку для цілей оподаткування, а також підтвердити достовірність такого документа самостійної оцінки на основі інформації, отриманої Підзвітною Фінансовою Установою у зв'язку з відкриттям рахунку, в

тому числі будь-якої документації, зібраної відповідно до Процедур AML/KYC. Щодо Власника Нового Рахунку Організації (в тому числі Організації, яка є Підзвітною Особою) Підзвітна Фінансова Установа повинна визначити, чи Власник Рахунку є Пасивною НФО з однією чи кількома Контролюючими Особами, які є Підзвітними Особами. З метою визначення, чи є Власник Рахунку Пасивною НФО, Підзвітна Фінансова Установа повинна покладатися на документ самостійної оцінки від Власника Рахунку для встановлення його статусу, якщо тільки в установи в розпорядженні чи у загальному доступі немає інформації, на основі якої можна достовірно визначити, що Власник Рахунку є Активною НФО чи Фінансовою Установою, іншою ніж Інвестиційна Компанія, описана у п.п.2 п.3 підрозділу 1 розділу II Порядку, яка не є Фінансовою Установою Юрисдикції-Учасниці. З метою визначення, чи Контролююча Особа Пасивної НФО є Підзвітною Особою, Підзвітна Фінансова Установа може покладатися на документ самостійної оцінки від Власника Рахунку або такої Контролюючої Особи.

Згідно з параграфом 18 коментаря до розділу IV Загального стандарту звітності загалом Підзвітна Фінансова Установа, у якій клієнт може відкрити рахунок, повинна отримати документ самостійної оцінки для **кожного рахунку**. Однак Підзвітна Фінансова Установа може покладатися на документ самостійної оцінки, наданий клієнтом для іншого рахунку, **якщо обидва рахунки розглядаються як єдиний рахунок для цілей відповідності стандартам, викладеним у пункті А Розділу VII Загального стандарту звітності**.

Отже, за загальним правилом, документ самостійної оцінки потрібно отримувати щодо кожного Фінансового Рахунку, навіть якщо одному Власнику Рахунку належить кілька Фінансових Рахунків. Водночас, як випливає з коментаря, Порядок допускає відхилення від загального правила за умови, якщо два або більше Фінансових Рахунки належать одному власнику та розглядаються як єдиний рахунок під час застосування «стандартів належної обізнаності», описаних у пункті 2 розділу IX Порядку (який відповідає пункту А розділу VII Загального стандарту звітності CRS). Правила стандартів належної обізнаності регулюють як підтверджувати достовірність документів самостійної оцінки та коли їх потрібно оновлювати (виявлення нових обставин, що можуть свідчити про зміну статусу особи для цілей оподаткування).

Відповідно до пункту 9 коментаря до розділу VII Загального стандарту звітності CRS, Підзвітна Фінансова Установа, яка веде кілька рахунків для однієї особи, матиме підстави вважати, що статус цієї особи є неточним, на підставі інформації про рахунок щодо іншого рахунку, що належить такій особі, **лише в тій мірі, в якій або потрібне агрегування рахунків згідно з правилами, викладеними в пункті С розділу VII для агрегування рахунків (п.4 розділу IX Порядку), або вони іншим чином розглядаються як єдиний рахунок для цілей виконання вимог стандартів «достовірності відомостей», викладених у пункті А розділу VII**.

Правила агрегування рахунків викладені у пункті 4 розділу IX Порядку та застосовуються для визначення **сукупного** залишку або вартості Фінансового Рахунку. Поняття сукупного залишку або вартості застосовується в Порядку щодо Існуючих Рахунків, оскільки для таких рахунків застосовуються різні правила НКП залежно від значення залишку (вартості) рахунку на звітну дату (Рахунки з Низькою Вартістю, Рахунки з Високою Вартістю, Існуючі Рахунки Організацій з сукупною вартістю до та від щонайменше 250 000 доларів США, тощо). За правилами агрегування для цілей розрахунку певного значення рахунки потрібно об'єднувати за умови, що комп'ютеризовані системи ПФУ дозволяють це зробити. Якщо мова йде про Рахунок з Високою Вартістю, то для цілей визначення, чи сукупна вартість досягає порогового значення враховується фактичне знання менеджера по роботі з клієнтами (а не лише дані комп'ютеризованої системи ПФУ).

Щодо Нових Рахунків вимоги щодо агрегування не застосовуються, оскільки кожен Фінансовий Рахунок розглядається окремо. Рахунки, відкриті починаючи з 1 липня 2023 року, можуть об'єднуватись з Існуючими Рахунками, відкритими станом на 30 червня 2023 року, лише якщо ці рахунки відповідають визначенню Існуючого Рахунку (див. відповідь на питання 9 цього листа).

Відтак, ПФУ може покладатись на документ самостійної оцінки, отриманий під час відкриття одного Нового Рахунку, при відкритті ще одного рахунку тій же особі (Власнику Рахунку) виключно якщо обидва рахунки розглядаються як єдиний Фінансовий Рахунок (тобто, наприклад ПФУ в результаті відкриття двох рахунків присвоює їм єдиний номер рахунку). Також, виходячи з коментаря до пункту А розділу VII Загального стандарту звітності CRS, для об'єднання рахунків та використання інформації, отриманої за одним з них, щодо іншого, необхідно щонайменше, щоб обидва рахунки обслуговувались в одного менеджера по роботі з клієнта.

Нагадуємо, що відповідно до Порядку та з урахуванням коментаря до Загального стандарту звітності CRS, для того, щоб документ самостійної оцінки був дійсним, він має бути підписаний або «позитивно підтверджений» клієнтом (пункт 7 коментаря до розділу IV Загального стандарту звітності CRS). Документ самостійної оцінки вважається «позитивно підтвердженим», якщо особа, яка його подає беззаперечно підтверджує та погоджується із відомостями, наданими у документі самостійної оцінки. У будь-якому випадку «позитивне підтвердження» має бути зафіксоване Фінансовою Установою таким чином, щоб вона могла беззаперечно довести, що документ самостійної оцінки «позитивно підтверджений» (наприклад, запис голосу, електронний цифровий підпис тощо). Підхід, застосований Фінансовою Установою при отриманні документу самостійної оцінки, повинен відповідати процедурам, яких дотримується Фінансова Установа до оформлення документів під час відкриття рахунку.

Документ самостійної оцінки може бути окремим документом або частиною документації, необхідної для відкриття рахунку (наприклад, опитувальника KYC/AML). Порядок не забороняє використання документа самостійної оцінки у формі опитувальника з зазначенням клієнтом відповідей «так» або «ні», відповідаючи на питання щодо резидентства клієнта замість того, щоб заповнювати відповідне порожнє поле. Порядок не встановлює, яким чином інформація про юрисдикцію(ї) податкового резидентства повинна бути зібрана, але передбачає, що інформація щодо податкового резидентства не може бути попередньо заповненою (див. параграфи 7 і 8 коментаря до розділу IV Загального стандарту звітності CRS). Наприклад, у документі самостійної оцінки клієнта можна запитати, чи юрисдикція, у якій відкривається рахунок, є єдиною юрисдикцією резидентства Власника Рахунку, а додаткові запитання ставити лише у разі негативної відповіді.

Тобто за наявності у ПФУ інформації про те, що документ самостійної оцінки був поданий клієнтом нещодавно під час відкриття іншого рахунку ПФУ має право самостійно заповнити документ самостійної оцінки для клієнта та звернутись до нього з вимогою підтвердити відомості, наявні у записах ПФУ (що документ самостійної оцінки поданий стосовно визначеного Фінансового Рахунку залишається точним, актуальним та достовірним). **Оформлення єдиного документу самостійної оцінки для декількох вже відкритих та майбутніх рахунків цієї ж особи є порушенням одного з основоположних правил НКП для Нових Рахунків, встановлених Загальним стандартом звітності CRS.**

Відповідно до пункту 8 розділу XI Порядку ПФУ має право врегулювати у внутрішніх документах CRS, зокрема, форми (зразки) документів самостійної оцінки. Законодавством не встановлено обов'язкової форми документу самостійної оцінки та ПФУ має право розробити власну форму, адаптувавши зразки документів, опубліковані на веб сторінках Мінфіну та ДПС.

Нагадуємо, що порушення ПФУ строків зберігання (або відсутність) документів самостійної оцінки CRS особи, для якої рахунок є підзвітним, тягне за собою накладення штрафу у 50 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року (п.п.118^{1.6} п. 118^{1.6} статті 118¹ Кодексу у редакції, яка буде застосовуватись з 1 січня 2024 року).

Ненадання ПФУ документів самостійної оцінки CRS щодо щонайменше 25 відсотків загальної кількості фінансових рахунків (усіх рахунків, а не лише підзвітних) вважається істотним порушенням вимог статті 39³ Кодексу, що тягне за собою накладення штрафу у розмірі 1 відсотка суми доходу (виручки) ПФУ за даними її окремої фінансової звітності за календарний рік, що передує року, в якому застосовано штраф (п.118^{1.7} статті 118¹ Кодексу у редакції, яка буде застосовуватись з 1 січня 2024 року). Штраф, передбачений п.118^{1.7} статті 118¹ Кодексу, застосовується контролюючим органом виключно за результатами проведення документальної перевірки ПФУ та поглинає інші штрафи,

передбачені статтею 118¹ за порушення вимог статті 39³ Кодексу в частині виконання вимог Загального стандарту звітності CRS, які могли б бути застосовані за кожне окреме правопорушення, що стало причиною застосування цього пункту.

Зазначені вище штрафи застосовуються за правопорушення, вчинені ПФУ, починаючи з 1 січня 2025 року в половинному розмірі, а з 1 січня 2026 року – у повному розмірі (п. 53-1.3 підрозділу 10 розділу XX Кодексу).

Щодо питання 5. Чи вірно Банк розуміє, що згідно з Порядком, документ самостійної оцінки стосовно Контролюючої особи Пасивної НФО може бути наданий Власником рахунку, тобто Організацією (Пасивною НФО) щодо своїх Контролюючих осіб, та підписаний уповноваженою особою Організації, тобто, директором Організації або іншою особою Організації? Не є обов'язковим вимагати такий документ самостійної оцінки, підписаний саме Контролюючою особою (КБВ) такої Пасивної НФО, з урахуванням того, що такі особи не є Власниками рахунку та, відповідно, відсутні правові підстави у Підзвітних Фінансових Установах вимагати підписання такого документу саме від Контролюючої особи?

Відповідно до пункту 2 розділу XII Порядку щодо Нових Рахунків Організацій для визначення того, чи є Підзвітною Особою Контролююча Особа Пасивної НФО, Підзвітна Фінансова Установа має право покладатися лише на документ самостійної оцінки, отриманий **або від Власника Рахунку** **або** від Контролюючої Особи.

Порядок містить аналогічне правило щодо документів самостійної оцінки під час здійснення НКП Існуючих Рахунків Організацій (див. п.п.3 п.7 розділу VII Порядку). Відповідно до параграфу 22 коментаря до розділу V Загального стандарту звітності CRS, у випадку Існуючого Рахунку Організації сукупний залишок чи вартість якого перевищує 1 000 000 доларів США, – підпункт D(2)(c)(ii) передбачає одержання документу самостійної оцінки або від Власника Рахунку, або від Контролюючої Особи, який може бути надано так само, як і документ самостійної оцінки, що надається Власником Рахунку для підтвердження свого статусу. Документ самостійної оцінки Контролюючих Осіб є дійсним лише в тому випадку, якщо Контролююча особа або особа з повноваженнями підписанта підписала його (або іншим чином підтвердила), і він датується не пізніше дати отримання та містить такі дані про кожну Контролюючу Особу: ім'я; адресу; юрисдикцію (юрисдикції) резидентства для податкових цілей; ПІН щодо кожної Підзвітної Юрисдикції; та дату народження.

Відповідно до пункту 6 розділу XI Порядку ПФУ з урахуванням вимог Кодексу та Порядку розробляє, впроваджує та оновлює внутрішні правила належної комплексної перевірки фінансових рахунків для встановлення їх підзвітності для цілей Багатосторонньої угоди CRS (далі – внутрішні документи CRS) та забезпечує їх виконання працівниками під час встановлення та ведення

ділових відносин з Власниками Рахунків. Фінансова Установа має право впроваджувати внутрішні документи CRS як частину або доповнення внутрішніх документів з питань фінансового моніторингу, впроваджених відповідно до законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму. Внутрішні документи CRS повинні містити процедури, достатні для забезпечення виконання ПФУ Порядку та іншого законодавства, затвердженого на виконання Багатосторонньої угоди CRS, а також для запобігання використанню послуг та продуктів ПФУ для ухилення від виконання зобов'язань Власником Рахунку, у тому числі, але не виключно, для приховування рахунків, які є Підзвітними Рахунками.

Відповідно до пункту 8 розділу XI Порядку ПФУ має право врегулювати у внутрішніх документах CRS такі питання: форми (зразки) документів самостійної оцінки.

Питання підтвердження повноважень особи на підписання документів самостійної оцінки повинні бути врегульовані в загальному порядку, з урахуванням політик ПФУ у сфері фінансового моніторингу, внутрішніх документів CRS та звичайних операційних процедур ПФУ.

Правові підстави вимагати від Контролюючої Особи особисто підписувати документи самостійної оцінки виникають у ПФУ, якщо такі вимоги закріплені у внутрішніх документах CRS, затверджених ПФУ у порядку визначеному розділом XI Порядку, або в інших внутрішніх документах ПФУ, таких як внутрішніх документів з питань фінансового моніторингу, впроваджених відповідно до законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Щодо питання 6. Додаток 1 проекту Порядку заповнення та подання підзвітними фінансовими установами звіту про підзвітні рахунки відповідно до Багатосторонньої угоди компетентних органів про автоматичний обмін інформацією про фінансові рахунки (МСАА CRS) містить опис елементів звіту, за яким має вказуватися тип контролюючої особи, перелік яких вказаний у Додатку 2 «Довідники, які застосовуються при заповненні звіту відповідно до Багатосторонньої угоди CRS» (Довідник типів контролюючих осіб (CtrlgPerson Type)). Просимо конкретизувати (з урахуванням прикладів), які саме особи мають відноситися до кожного із типів, особливо за тими, за якими передбачено «інше або інший спосіб контролю».

Відповідно до пункту 2 підрозділу 5 розділу II Порядку термін «Контролюючі Особи» означає фізичних осіб, які здійснюють контроль над Організацією. У випадку трасту такий термін означає засновника(-ів), управителя (довірчого власника)(-ів), захисника(-ів) (якщо такі є), вигодоодержувача(-ів) або клас(-и) вигодоодержувачів та будь-яку іншу фізичну особу(осіб), які здійснюють

вирішальний вплив на траст, а для правових утворень, інших аніж траст, цей термін означає осіб, які мають еквівалентний або аналогічний статус. Термін «Контролюючі Особи» повинен тлумачитись у спосіб, що відповідає двадцять четвертій та двадцять п'ятій Рекомендаціям Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF).

З метою визначення Контролюючих Осіб Власника Рахунку – Пасивної НФО Підзвітна Фінансова Установа може покладатися на інформацію, яка збирається та зберігається відповідно до Процедур AML/КУС.

Відповідно до пункту 9 підрозділу 6 розділу II Порядку термін «Процедури AML/КУС» означає заходи належної перевірки клієнтів, які Підзвітна Фінансова Установа застосовує відповідно до вимог Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» та/або заходи, передбачені пунктом 39³.11 статті 39³ розділу I Кодексу.

Отже, для цілей застосування Порядку Контролююча Особа відповідає «кінцевому бенефіціарному власнику» (КБВ) Організації, визначеному під час належної перевірки, що здійснюється за правилами законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Код CRS801 може використовуватись для позначення особи, яка здійснює контроль над клієнтом – Організацією, **яка є юридичною особою**, шляхом здійснення прямого вирішального впливу на її діяльність (безпосереднє володіння фізичною особою часткою у розмірі не менше 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи).

Код CRS802 (інший спосіб контролю) може використовуватись для позначення особи, яка здійснює контроль над клієнтом – Організацією, **яка є юридичною особою**, шляхом здійснення непрямого вирішального впливу на її діяльність (володіння фізичною особою часткою у розмірі не менше 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи через пов'язаних фізичних чи юридичних осіб, трасти або інші подібні правові утворення, чи здійснення вирішального впливу шляхом реалізації права контролю, володіння, користування або розпорядження всіма активами чи їх часткою, права отримання доходів від діяльності юридичної особи, права вирішального впливу на формування складу, результати голосування органів управління, а також вчинення правочинів, які дають можливість визначати основні умови господарської діяльності юридичної особи, приймати обов'язкові до виконання рішення, що мають вирішальний вплив на діяльність юридичної особи, незалежно від формального володіння).

Код CRS803 (контролююча особа юридичної особи – особа, яка займає старшу керівну посаду) може використовуватись щодо особи, яка є КБВ у зв'язку

зі здійсненням непрямого вирішального впливу на діяльність Організації та займає старшу керівну посаду в Організації (є генеральним директором тощо).

Коди CRS804, CRS805, CRS806, CRS807 можуть застосовуватись для позначення осіб, які є відповідно засновником, управителем (довірчим власником), захисником (протектором), вигодоодержувачем трасту (якщо клієнтом ПФУ є траст), оскільки усі ці особи є Контролюючими Особами трасту для цілей застосування Порядку (що випливає з визначення цього терміну, наведеного вище), незалежно від того, здійснюють вони контроль над трастом чи ні.

Код CRS808 (контролююча особа правового утворення-траст – інше) може використовуватись для позначення особи, яка здійснює контроль над трастом, але не належить до жодної категорії осіб, перелічених у попередньому абзаці. Якщо засновником трасту є Організація, ПФУ повинні також визначити Контролюючу Особу (Осіб) засновника та звітувати про неї як про Контролюючу Особу (Осіб) цього трасту.

У випадку, коли йдеться про інші правові форми, відмінні від трасту, термін «Контролюючі Особи» означає осіб, які мають статус, еквівалентний або аналогічний до Контролюючих Осіб трасту. Таким чином, ураховуючи різні форми і структури правовідносин, ПФУ повинні ідентифікувати і звітувати про осіб, що мають статус, еквівалентний або аналогічний до осіб, щодо яких існують такі ж вимоги для трастів. Щодо організацій, які з функціональної точки зору схожі на трасти (наприклад, фонди), ПФУ повинні визначати Контролюючих Осіб через застосування процедур належної перевірки, подібних до тих, що застосовуються до трастів, з метою досягнення належного рівня звітування. Для позначення відповідних Контролюючих Осіб таких інших правових утворень (які не є юридичними особами та трастами) призначені коди CRS809, CRS810, CRS811, CRS812 та CRS813.

Щодо питання 7. Просимо надати роз'яснення на такому прикладі:

Якщо рахунок був ідентифікований як Підзвітний рахунок, починаючи з 10.01.2024 та протягом цього календарного року був у такому статусі, але, наприклад, станом на 30.12.2024 перестав бути Підзвітним, чи повинна Підзвітна Фінансова Установа включати такий рахунок у звіт про звітні рахунки (XML) за 2024 рік та звітувати про нього у 2025 році?

Відповідно до пункту 1 розділу IV Порядку рахунок розглядається як Підзвітний Рахунок, починаючи з дати, коли його ідентифіковано таким відповідно до процедур належної комплексної перевірки, описаних у розділах IV-IX Порядку, та якщо пунктом 53¹ підрозділу 10 розділу XX Кодексу не передбачено інше, інформація щодо Підзвітного Рахунку повинна щороку включатись до звіту про підзвітні рахунки та подаватись до 01 липня року, наступного за звітним роком, якого стосується відповідна інформація.

Відповідно до параграфу 2 коментаря до пункту А розділу II Загального стандарту звітності CRS (розділ IV Порядку) як тільки рахунок стає Підзвітним Рахунком, він зберігає такий статус **до дати, коли він перестає бути Підзвітним Рахунком** (наприклад, з огляду на те, що Власник Рахунку перестає бути Підзвітною Особою або рахунок стає Виключеним Рахунком, закривається або передається у повному обсязі), навіть якщо залишок чи вартість рахунку дорівнює нулю або є від'ємним, або на рахунок (чи щодо рахунку) не було сплачено чи зараховано жодної суми. Якщо рахунок ідентифікується як Підзвітний Рахунок на основі його статусу на кінець календарного року або звітного періоду, інформація щодо такого рахунку підлягає звітуванню так, ніби рахунок був Підзвітним Рахунком протягом повного календарного року або звітного періоду, в якому він був визначений таким. Якщо Підзвітний Рахунок закривається, інформація стосовно такого рахунку повинна повідомлятися до дати закриття. Якщо не передбачено інше, інформація щодо Підзвітного Рахунку має надаватися щороку у календарному році, наступному за роком, якого інформація стосується.

Якщо рахунок був ідентифікований як Підзвітний Рахунок 10 січня 2024 року, але перестав бути підзвітним 30 грудня 2024 року (**що визначено на підставі належним чином оформленого та дійсного документа самостійної оцінки**), то про такий рахунок не потрібно звітувати у звіті про підзвітні рахунки за 2024 звітний рік, який буде подаватися у 2025 році, та у звітах за наступні звітні періоди допоки рахунок знову не стане Підзвітним Рахунком.

Щодо питання 8. Яким чином Банк може отримати заповнені форми CRS-CP у клієнтів, КБВ яких внесено до санкційних списків та які є резидентами рф/рб (з якими відсутній зв'язок)?

Відповідно до п.п.3 п.7 розділу VII Порядку щодо Існуючих Рахунків Організацій, які є Пасивними НФО, з метою визначення, чи є Контролююча Особа Підзвітною Особою, ПФУ може покладатися на:

інформацію, яка збирається та зберігається відповідно до Процедур AML/KYC – для Існуючого Рахунку Організації, що належить одному чи більше НФО та сукупний залишок чи вартість якого не перевищує еквівалент 1 000 000 доларів США у гривні; або

документ самостійної оцінки від Власника Рахунку або такої Контролюючої Особи щодо юрисдикції (юрисдикцій), податковим резидентом якої є Контролююча Особа.

Тобто отримання документів самостійної оцінки щодо Контролюючих Осіб Пасивних НФО за Існуючими Рахунками вимагається лише, якщо вартість рахунку станом на 30 червня 2023 року складає щонайменше суму еквівалентну 1 000 000 доларів США у гривні. Якщо зазначений поріг не перевищено, то для визначення податкового статусу Контролюючої Особи потрібно лише перевірити інформацію, яка збирається та зберігається відповідно до Процедур AML/KYC.

Відповідно до пункту 8 розділу VII Порядку якщо під час перевірки Існуючого Рахунку Організації, яка є Пасивною НФО, Підзвітна Фінансова Установа зобов'язана, але не може отримати документ самостійної оцінки щодо Контролюючої особи такої Пасивної НФО, Підзвітна Фінансова Установа зобов'язана перевірити наявність у Контролюючої Особи ознак приналежності відповідно до правил п.п.2 п.2 розділу V Порядку. У разі виявлення однієї або кількох ознак приналежності (у тому числі після зміни обставин щодо рахунку) Підзвітна Фінансова Установа повинна вважати Контролюючу Особу такою, що є резидентом кожної відповідної юрисдикції, з якою її пов'язують виявлені ознаки приналежності.

Відповідно до параграфу 24 коментаря до розділу V Загального стандарту звітності CRS, якщо Підзвітна Фінансова Установа не виявила жодної із таких ознак приналежності у своїх записах, то не має необхідності в подальших діях до тих пір, поки не зміняться обставини, в результаті яких буде виявлена одна або кілька ознак приналежності для Контролюючої Особи.

Щодо питання 9. Банком станом на 30.06.2023 відкрито депозитний рахунок ЮО, що є Існуючим рахунком, згідно визначення CRS. Після закінчення строку депозиту клієнт може пролонгувати депозит на наступний термін, або через кілька днів після того, як сума депозиту з % повернеться на поточний рахунок, оформити новий строковий депозит, для чого банк відкриває новий рахунок (2610). Чи потрібно клієнту надавати форму самосертифікації для такого нового депозитного рахунку, відкритого після 30.06.2023, у випадку пролонгації депозиту, відкритого до 30.06.2023, на наступний термін та у випадку відкриття нового депозиту? З метою встановлення статусу рахунку «Існуючий» чи «Новий» просимо дати роз'яснення щодо визначення «Єдиного Фінансового Рахунку». Чи може банк покладатися на наявну інформацію КҮС для рахунків, що вважаються Існуючим «Єдиним фінансовим рахунком», для визначення країни податкового резидентства? Або форми самосертифікації є обов'язковими для частини рахунків, відкритих після 30.06.2023, які вважаються Існуючим «Єдиним фінансовим рахунком»?)

У прикладах, наведених у зверненні, для віднесення Депозитного Рахунку до Існуючого або Нового Рахунку потрібно насамперед встановити скільки Фінансових Рахунків веде Банк:

1) якщо рахунок, відкритий станом на 30 червня 2023 року, продовжує залишатись відкритим відповідно до операційних процедур Банку після продовження строку дії договору (з тим самим номером IBAN), тоді Банк веде один Депозитний Рахунок, який є Існуючим Рахунком для цілей застосування Порядку. Рух коштів між рахунками не впливає на їх класифікацію для цілей застосування Порядку;

2) якщо під час продовження строку дії договору закривається один рахунок та відкривається інший з новим ІВАН, то такі рахунки є двома окремими Фінансовими Рахунками. При цьому закритий рахунок є Існуючим Рахунком, а новий рахунок, відкритий після продовження строку дії договору, може вважатись або Існуючим Рахунком (якщо виконуються чотири умови, описані нижче) або Новим Рахунком (якщо умови не виконуються).

Якщо рахунок, відкритий після 1 липня 2023 року **відповідає визначенню** Існуючого Рахунку, його вартість (баланс) потрібно буде агрегувати з іншими Існуючими Рахунками того ж клієнта для цілей розрахунку сукупного залишку (вартості) рахунку, що впливає на строки завершення НКП (див. п.9 та п.10 розділу VII Порядку). До усіх Існуючих Рахунків будуть застосовуватись правила НКП для Існуючих Рахунків та отримання документу самостійної оцінки не буде обов'язковим. Об'єднання рахунків можливе виключно за умови виконання усіх чотирьох вимог описаних нижче.

Якщо рахунок, відкритий після 1 липня 2023 року, **не відповідає визначенню** Існуючого Рахунку, до нього застосовуються вимоги НКП для Нових Рахунків (потрібно отримати документ самостійної оцінки), а щодо закритого рахунку та інших Існуючих Рахунків цього ж клієнта (якщо такі є) застосовуються правила НКП для Існуючих Рахунків відповідно. Якщо у клієнта-Організації один Існуючий Рахунок, сукупний залишок або вартість якого станом на 30 червня 2023 року не перевищувала суму у гривні, еквівалентну 250 000 доларів США, та такий рахунок було закрито до 31 грудня 2023 року, то цей Існуючий Рахунок може не підлягати перевірці взагалі (див. пункт 2 розділу VII Порядку).

Якщо у клієнта є один або кілька рахунків в Банку, відкритих станом на 30 червня 2023 року, та цей же клієнт після 1 липня 2023 року відкриває ще один рахунок (не обов'язково в результаті продовження строку дії договору, як описано в прикладі), то цей новий рахунок також можна прирівняти до рахунків, відкритих до 1 липня, якщо під час відкриття нового рахунку відповідно до вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу Банк не зобов'язаний здійснювати оновлення інформації (ідентифікацію та верифікацію) щодо клієнта (окрім як підписання нового (додаткового) договору) та вимагати від клієнта жоден інший документ, окрім як документ самостійної оцінки. Якщо рахунок, відкритий після 1 липня відповідає визначенню Існуючого Рахунку, то щодо нього не потрібно отримувати документ самостійної оцінки та для встановлення підзвітності такого рахунку потрібно застосовувати правила розділу VII Порядку, а не правила розділу VIII Порядку. Умови для визнання рахунку, відкритого, починаючи з 1 липня 2023 року, Існуючим Рахунком описані далі.

За загальним правилом Існуючим є Фінансовий Рахунок відкритий станом на 30 червня 2023 року. Усі Фінансові Рахунки, які Фінансова Установа відкриває після цієї дати (з 1 липня 2023 року або пізніше), вважаються Новими Рахунками,

якщо тільки вони не відповідають умовам, викладеним у п.п.2 п.6 підрозділу 3 розділу II Порядку.

Розширене визначення терміну «Існуючий Рахунок» дозволяє вважати Існуючим Рахунком певні Фінансові Рахунки відкриті, починаючи з 1 липня 2023 року, які належать існуючим клієнтам (Власникам Рахунків) ПФУ. Для того, щоб «новий» рахунок можна було віднести до Існуючого Рахунку, щодо рахунку повинні виконуватись усі чотири умови, перелічені в у п.п.2 п.6 підрозділу 3 розділу II Порядку, а не окремі з них.

Першою умовою для визнання «нового» рахунку (відкритого 1 липня або пізніше) Існуючим Рахунком є наявність у Фінансової Установи іншого Фінансового Рахунку того ж клієнта, який був відкритий станом на 30 червня 2023 року (тобто до 1 липня 2023 року, що є датою впровадження в Україні вимог Загального стандарту звітності CRS).

Наприклад, у Банку є клієнт з поточним банківським рахунком – Депозитним Рахунком у значенні Порядку, відкритим до 30 червня 2023 року включно (далі – Рахунок 1). Після 1 липня 2023 року клієнт звертається до банку з проханням відкрити ще один банківський рахунок (далі – Рахунок 2). Щодо цього «нового» банківського рахунку (Рахунку 2) можуть застосовуватись правила належної комплексної перевірки, передбачені для Існуючих Рахунків, якщо виконуються інші три умови, визначені у п.п.2 п.6 підрозділу 3 розділу II Порядку.

Другою умовою для визнання Рахунку 2 (відкритого починаючи з 1 липня 2023 року) Існуючим Рахунком є наявність у Банку обов'язку агрегування Рахунку 1 та Рахунку 2 за правилами пункту 4 розділу IX Порядку з урахуванням стандартів належної обізнаності, визначених правилами пункту 2 розділу IX Порядку CRS (див. коментар до пунктів А та С розділу VII Загального стандарту звітності CRS).

Пункт 4 розділу IX Порядку описує правила агрегування рахунків, яких ПФУ повинні дотримуватися для цілей визначення сукупного залишку або вартості Фінансових Рахунків. Перше та друге правила агрегування рахунків ідентичні, за винятком того, що перше правило застосовується до Фінансових Рахунків, що належать фізичній особі, а друге правило – до тих, що належать Організації. Ці правила передбачають, що:

- ПФУ повинна агрегувати (або враховувати) всі Фінансові Рахунки, що ведуться ПФУ або її Пов'язаною Особою в Україні, але лише в тій мірі, в якій комп'ютеризовані системи Підзвітної Фінансової Установи пов'язують між собою Фінансові Рахунки за посиланням на елемент бази даних, такий як номер клієнта або ІПН, та дозволяють агрегувати залишки чи вартість на рахунках;

- кожному власнику спільного Фінансового Рахунку приписується весь залишок чи вартість спільного Фінансового Рахунку для цілей застосування вимог агрегування.

Третє правило агрегування рахунків – це спеціальне правило, яке застосовується для того, щоб визначити, чи є Фінансовий Рахунок Рахунком з Високою Вартістю. Згідно з цим правилом ПФУ (на додаток до інших правил агрегування рахунків) зобов'язана агрегувати всі Фінансові Рахунки, про які менеджер по роботі з клієнтами знає чи має підстави вважати, що вони безпосередньо або опосередковано належать, контролюються або створені (за виключенням довіреної особи) однією і тією ж особою (див. параграфи 3 та 38-42 коментаря до розділу III Загального стандарту звітності CRS). Ця вимога передбачає агрегування всіх рахунків, які менеджер по роботі з клієнтами пов'язує один з одним за допомогою імені, коду зв'язку, ідентифікаційного номера клієнта, ПІН чи подібної ознаки, або які менеджер по роботі з клієнтами пов'язує один з одним згідно з внутрішніми процедурами фінансового моніторингу Фінансової Установи (або відділу, підрозділу або структурної одиниці, з яким пов'язаний менеджер).

Третьою умовою для визнання Рахунку 2 Існуючим Рахунком є наявність у ПФУ права покладатись на результати процедур ідентифікації та верифікації клієнта, що були нею здійснені відповідно до Процедур AML/KYC під час первинного фінансового моніторингу Рахунку 1. Визначення терміну «Процедури AML/KYC» надано у Порядку. Для банків та інших суб'єктів первинного фінансового моніторингу (далі – СПФМ) Процедурами AML/KYC є заходи належної перевірки, визначені Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (далі – Закон № 361). Процедури AML/KYC також включають правила внутрішніх документів (політик та правил внутрішнього моніторингу) СПФМ, розроблених на виконання Закону № 361 та підзаконних актів до Закону № 361.

Відповідно до частини 14 статті 11 Закону № 361 повторна ідентифікація та верифікація клієнта (його представника) не є обов'язковими, якщо ця особа раніше була ідентифікована та верифікована згідно з вимогами закону, за умови відсутності у СПФМ підозр та/або підстав вважати, що наявні документи, дані та/або інформація про клієнта (представника клієнта) є нечинними (недійсними) та/або неактуальними.

Якщо, відповідно до чинного законодавства у сфері фінансового моніторингу та внутрішніх правил фінансового моніторингу (у тому числі в межах групи), Банк, відкриваючи Рахунок 2 існуючому клієнту, як СПФМ має право покладатись на відомості, які були отримані ним раніше під час здійснення належної перевірки клієнта щодо Рахунку 1, то для цілей п.п.2 п.6 підрозділу 3 розділу II Порядку, **третя вимога виконується.**

Щодо четвертої умови для визнання Рахунку 2 Існуючим Рахунком, відповідна вимога передбачає, що відкриття Рахунку 2 не вимагає від Власника Рахунку надавати нову, додаткову або змінену інформацію про клієнта, окрім як для цілей Загального стандарту звітності CRS. Відповідно до коментаря у параграфі 82 до розділу VIII Загального стандарту звітності CRS, четверту умову слід тлумачити як таку, що включає будь-які випадки, коли під час відкриття рахунку від Власника Рахунку вимагається надання Підзвітній Фінансовій Установі нової, додаткової або зміненої інформації про клієнта (на підставі законодавчої, нормативної, договірної, операційної або будь-якої іншої вимоги). Четверта умова обґрунтовується можливістю отримати документ самостійної оцінки разом з новою, додатковою або зміненою інформацією про клієнта під час відкриття нового рахунку. Тобто у разі існування вимоги щодо оновлення інформації про клієнта під час відкриття йому нового рахунку необхідно одночасно з іншими новими або додатковими документами отримати від клієнта документ самостійної оцінки для визначення підзвітності щодо усіх Фінансових Рахунків, які йому належать (незалежно від дати відкриття рахунку).

Прикладами, в яких може вимагатись надання нової, додаткової або зміненої інформації про клієнта, будуть ситуації, в яких Власник Рахунку, який наразі володіє тільки Депозитним Рахунком, відкриває інший вид Фінансового Рахунку у тій же ПФУ (наприклад, якщо клієнт, який має банківський рахунок, відкриває в банку рахунок в цінних паперах), оскільки Власнику Рахунку може бути необхідно надавати додаткову інформацію для визначення ризик-профілю для цілей фінансового моніторингу. Прийняття (акцепт) умов нового договору з ПФУ (якщо це публічний договір) або підтвердження кредитного рейтингу клієнта щодо Фінансового Рахунку не є оновленням інформації про клієнта.

З урахуванням умови 2 (вимоги щодо належної обізнаності та агрегування рахунків), якщо ПФУ вважає Рахунок 2 Існуючим Рахунком та агрегує Рахунок 1 з Рахунком 2 для розрахунку сукупного залишку або вартості Існуючого Рахунку за правилами розділу V або розділу VII Порядку, в подальшому зміна інформації щодо будь-якого з рахунків, що може свідчити про зміну податкового статусу клієнта (зміна обставин), вимагатиме перевірку та уточнення даних щодо усіх відповідних агрегованих Фінансових Рахунків, які належать одному Власнику Рахунку.

Щодо питання 10. Згідно КУС/AML процедур банк проводить вивчення клієнтів та має встановити реального КБВ. При встановленні банком реального КБВ клієнта, відмінного від внесеного в ЄДР, клієнт може не погодитися з думкою банку (у випадках звітування щодо розбіжності КБВ). Чи вірним є розуміння, що за таких обставин та відмови клієнта щодо визначення реального КБВ, податкову резидентність контролюючих осіб банком не буде встановлено? Які рекомендації щодо врегулювання подібних ситуацій?

Це питання не є предметом регулювання Кодексу та Порядку. КБВ Організації визначається за правилами Закону № 361. Порядок вимагає встановлення статусу податкового резидентства щодо Контролюючої Особи (КБВ), визначеного Банком відповідно до вимог Закону № 361. Відповідно, якщо Банк як суб'єкт первинного фінансового моніторингу встановив певну фізичну особу як КБВ Організації, яка є Пасивною НФО, то Банк зобов'язаний отримати документ самостійної оцінки щодо цієї особи, а в разі відмови клієнта надати документ, Банку доцільно відмовити у встановленні ділових відносин з таким клієнтом.

Щодо питання 11. Чи може банк отримувати Документ самостійної оцінки від діючих клієнтів за допомогою персоналізованих лінків, які будуть надіслані на електронну пошту клієнта, вказану у банку (комунікація електронною поштою передбачена договорами та правилами, укладеними з клієнтом), за умови, що інформація з цих лінків буде повертатися до банку у вигляді візуального документу з зазначенням, що документ підтверджено засобами електронної пошти, без накладання КЕП/УЕП? Просимо дати роз'яснення: чи можуть банки в практичній роботі керуватися нормами Стандарту на підставі п.п.39³.1.2, оскільки норма п.14.1.144 щодо визначення «документу» децю суперечить Стандарту?

Кодекс та Порядок не вимагають оформлення документу самостійної оцінки у вигляді окремого документа. Порядок прямо передбачає право ПФУ встановити власну форму документа самостійної оцінки, а також включити цю форму до документації з відкриття рахунку.

Відповідно до п.п.39³.1.2 п.39³.1 статті 39³ Кодексу для цілей Багатосторонньої угоди CRS терміни, визначені цим Кодексом, мають застосовуватися та тлумачитися з урахуванням Багатосторонньої угоди CRS та Загального стандарту звітності CRS, відповідно у частині, в якій вони не суперечать Загальному стандарту звітності CRS.

Коментар є невід'ємною частиною Загального стандарту звітності CRS. Проте Загальний стандарт звітності CRS не дає визначення терміну «документ самостійної оцінки». Відтак визначення терміну «документ для цілей Кодексу» (а документ самостійної оцінки є документом для цілей Кодексу) не суперечить термінам Багатосторонньої угоди CRS та Загального стандарту звітності CRS. Загальний стандарт звітності CRS також не забороняє юрисдикціям встановлювати вимоги, які є більш строгими у порівнянні з вимогами вказаного стандарту.

Отже, під час визначення належного способу оформлення документів самостійної оцінки ПФУ зобов'язана враховувати вимоги Кодексу, Порядку та правил фінансового моніторингу, встановлених Процедурами AML/KYC. Залежно до підходу ПФУ до визначення форми документів самостійної оцінки,

Банк зобов'язаний забезпечити оформлення документів з урахуванням таких особливостей:

1) до документів самостійної оцінки, які складаються окремим документом, застосовуються вимоги Кодексу та такий документ складається у паперовій формі з накладенням власноручного підпису або створюється в електронній формі з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги»;

2) якщо документ самостійної оцінки є частиною документації, яку Банк вимагає під час відкриття рахунку (опитувальника AML/KYC), Банк оформлює відповідний документ (який містить в собі документ самостійної оцінки як складову частину) у спосіб, що відповідає вимогам до відповідного виду документу, визначеним Законом № 361 та Положенням про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженим постановою правління Національного банку України № 65 від 19 травня 2020 року;

3) положення коментаря до Загального стандарту звітності CRS у частині вимог до оформлення документів самостійної оцінки не застосовуються, якщо вони встановлюють правила, які є менш строгими у порівнянні з правилами фінансового моніторингу Банку з урахуванням пункту 2 вище.

Водночас надання роз'яснень законодавства з питань створення електронних документів, електронного документообігу та надання електронних довірчих послуг, а також з питань відповідності використання персоналізованих лінків з підтвердженням інформації в документі засобами електронної пошти під час оформлення документів самостійної оцінки вимогам законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги» не належить до повноважень Міністерства фінансів України, визначених Положенням про Міністерство фінансів України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України № 375 від 20 серпня 2014 року.

Згідно з пунктом 4 Положення про Міністерство цифрової трансформації України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 856 від 18 вересня 2019 року (зі змінами та доповненнями), Мінцифри відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, здійснює визначені законом повноваження у сферах електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації, у тому числі надає суб'єктам відносин у сфері електронних довірчих послуг консультації з питань, пов'язаних з наданням електронних довірчих послуг, забезпечує взаємне визнання українських та іноземних сертифікатів відкритих ключів та електронних підписів, що використовуються під час надання юридично значущих електронних послуг; бере участь у розробленні та впровадженні вимог щодо функціонування електронного документообігу, до оформлення документів, організації документообігу, зокрема, електронного документообігу.

Щодо питання 12. Яким чином банк може отримати документ самостійної оцінки від клієнтів-нерезидентів, не порушуючи вимог

Податкового кодексу України, а саме п.14.1.144¹. Документ для цілей цього Кодексу – документ, створений у паперовій або електронній формі з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронні довірчі послуги», складення та/або подання, та/або надіслання якого передбачається цим Кодексом, іншими нормативно-правовими актами, прийнятими на підставі та на виконання цього Кодексу, та/або пов'язане з реалізацією прав та обов'язків платника податків, та/або контролюючих органів згідно із нормами цього Кодексу; за умови, що клієнт-нерезидент знаходиться за кордоном, не має КЕП/УЕП, який може бути прочитано/ідентифіковано банком/податковими органами. Чи правильно банк розуміє, що такі рахунки мають подаватися у звіті, як незадокументовані та вважатися підзвітними, згідно з наявними у банку документами клієнтів-нерезидентів? Чи можливе отримання документу самостійної оцінки у спосіб відповідно до питання вище?

Щодо вимог до форми документів самостійної оцінки – див. відповідь на питання 11 цього листа.

Незадокументованими можуть вважатись виключно Існуючі Рахунки Фізичних Осіб, які відповідають критеріям, визначеним розділом V Порядку. **Нові Рахунки не можуть бути незадокументованими.** Щодо Нових Рахунків отримання документів самостійної оцінки є обов'язковим. Відсутність або втрата документів самостійної оцінки є грубим порушенням вимог статті 39³ Кодексу та тягне за собою штрафні санкції для ПФУ (див. відповідь на питання 4 вище).

Якщо клієнт не має КЕП/УЕП, документ самостійної оцінки може бути складений в паперовій формі та підписаний уповноваженою особою клієнта на підставі довіреності, чи іншого документа, який надає право підпису.

Щодо питання 13. Якщо клієнт при відкритті рахунку надає інформацію щодо наявності у себе податкового номеру іншої держави, але не має його при собі/не може надати на даний момент, чи може банк прийняти у клієнта документ самостійної оцінки без вказання податкового номеру, з урахуванням подальшого надання клієнтом податкового номеру після відкриття такого рахунку?

Ні, відкриття рахунку до отримання належним чином оформленого документу самостійної оцінки суперечить вимогам пунктів 2 та 3 розділу VI Порядку.

Відповідно до пункту 2 розділу VI Порядку щодо Нових Рахунків Фізичних Осіб під час відкриття рахунку Підзвітна Фінансова Установа повинна отримати документ самостійної оцінки (який може бути частиною документації, необхідної для відкриття рахунку), який дозволяє Підзвітній Фінансовій Установі встановити резидентство(а) Власника Рахунку для цілей оподаткування, а також підтвердити достовірність такого документа самостійної оцінки на підставі інформації, отриманої Підзвітною Фінансовою Установою у зв'язку з відкриттям рахунку, в

тому числі будь-якої документації, зібраної відповідно до Процедур AML/KYC. Тобто документ самостійної оцінки потрібно отримати під час відкриття рахунку (до його відкриття).

Відповідно до пункту 3 розділу VI Порядку, якщо документ самостійної оцінки встановлює, що Власник Рахунку є резидентом Підзвітної Юрисдикції для цілей оподаткування, то Підзвітна Фінансова Установа повинна розглядати рахунок як Підзвітний Рахунок, а документ самостійної оцінки повинен також містити інформацію про ПІН Власника Рахунку у відповідній Підзвітній Юрисдикції.

Виключення, за якого у документі самостійної оцінки не надається ПІН, передбачено пунктом 4 розділу III Порядку: ПІН не було видано (присвоєно) особі відповідною Підзвітною Юрисдикцією.

Перший заступник Міністра

Денис УЛЮТІН